

make conclusions from their mistakes and to change ahead of the curve and not under the influence of external circumstances. Certainly, in such a way that there is a gradual transition to the Formative Assessment of students, improvement the quality not only the skills of self-evaluation, digital and media literacy of students, but also preparation them for independent and group project work, further development of their intellectual capacity, critical and creative thinking.

For the solution of such problems it is advisable to design a new generation of educational environment that is characterized by increased levels of intellectualization by different means, expedient and rational integration, flexibility and adaptability to a computer-based systems for educational purposes, in accordance with the individual needs of a specific range of users.

Key words: quality of education, e-portfolio, pedagogue's technology.

УДК 378.1+371.261

Олендр Т.М.*

ФАКУЛЬТАТИВНИЙ КУРС АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ-ІСТОРИКІВ

У статті обґрунтовано необхідність вивчення англійської мови майбутніми учителями історії та права з метою підвищення ефективності їх професійної діяльності, з'ясовано основні мотиваційні фактори вибору факультативного курсу англійської мови студентами історичного факультету. Схарактеризовано напрямки організації факультативних занять з англійської мови в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка. Розглянуто основні традиційні та інноваційні форми діяльності, що забезпечують розвиток професійних умінь та навичок спілкування іноземною мовою в майбутніх фахівців у галузі історії. Розкрито основні методи контролю та оцінювання знань студентів під час опанування ними факультативного курсу англійської мови.

Ключові слова: факультативний курс, професійна діяльність, професійні комунікативні навички, традиційні й інноваційні види діяльності, студенти-історики, рольова гра.

У наші дні, коли Україна перебуває на шляху інтеграції до Європейського союзу та світової спільноти, коли кордони між країнами стають лише формальністю, володіння іноземними мовами розглядається як ключ до успіху в спілкуванні із зарубіжними партнерами, опрацюванні великих обсягів інформації і, зрештою, у формуванні всебічно розвиненої особистості. Найбільш поширеною мовою ЄС є англійська. За даними Офіційного сайту Міжнародного бюро перекладів «Finetext» [12], англійська вважається рідною для 16% громадян Європи, а 31% європейців мають знання, достатні для спілкування нею. Німецька мова – рідна для 24% громадян ЄС, а 8% європейців користуються нею як іноземною. Французьку мову використовує 28% населення Європи, для більш ніж половини з них вона є рідною. Італійська мова займає 4-е місце з такою ж кількістю носіїв мови, як і французька, але з меншим відсотком осіб, для яких вона не є рідною. 15% населення ЄС розмовляє іспанською мовою (11% – як рідною, 4% – як іноземною). Традиційно англійська мова посідає перше місце серед мов міжнародного спілкування і вважається робочою у 63 країнах світу [5, с. 85].

Іноземна мова в навчальному закладі на відміну від інших академічних дисциплін розкриває перед молодого людиною скарбницю іншомовної культури, новий стиль життя, дає змогу зрозуміти іншу ментальність.

За даними Міносвіти, 91% українських школярів вивчає англійську як першу іноземну мову. Але водночас за результатами дослідження Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, лише 4% українців вільно володіють нею [1]. Схожа ситуація з вивченням англійської мови спостерігається і у вищій школі. За умови традиційного підходу до підготовки фахівців вивченню

* © Олендр Т.М.*

англійської мови студентами нефілологічних спеціальностей не приділяється достатньої уваги, оскільки ця дисципліна не вважається профільною для них. Особливо гостро постає ця проблема для майбутніх фахівців у галузі історії. Студенти досліджують життя суспільства від появи людини до сьогодення з усіма його аспектами – економікою, політикою, культурою. Майбутній історик отримує можливість дізнатися одночасно про єгипетські піраміди та про перспективи виборів американського президента, про замки Луари та про тенденції економічного розвитку сучасного світу [4]. Англійська мова потрібна для роботи з історичними документами, для ознайомлення з англійською політологічною літературою, для всебічного вивчення відносин між державами, дипломатичних і культурних зв'язків народів тощо. Яскравим прикладом необхідності володіння англійською мовою є участь у політичному сьогоденні нашої держави, коли Україна відстоює свою незалежність від сусіда-агресора. Дуже важливо, щоб фахівці-випускники історичних факультетів, які працюють у політичних фондах, аналітичних центрах, у сфері бізнесу, журналістиці та на телебаченні, у сферах менеджменту та органах державного управління, особистими радниками або іміджмейкерами видатних політиків і громадських діячів, на посадах спічрайтерів та аналітиків, володіли англійською мовою і вміли аргументувати свою точку зору, формулювати ідеї, відстоювати їх у полеміці.

Знання іноземної мови допомагає підготувати тези і презентації для участі в наукових конференціях, дає можливість брати участь у міжнародних стажуваннях, конкурсах на отримання грантів тощо. Тому в останні десятиліття значно збільшився попит на фахову англійську мову. При цьому викладачі іноземних мов повинні усвідомлювати спрямування потреб майбутніх фахівців різних спеціальностей.

У працях багатьох учених теоретично обґрунтовано питання навчання іноземної мови для професійного спілкування з таких спеціальностей: економіка (В. Борщовецька, Е. Клименко, Є. Мірошніченко), юриспруденція (Л. Котлярова, Г. Савченко), медицина (О. Петрашук), фармація (М. Задорожна), бібліотечна справа (О. Калашникова), технічні (І. Грішина, А. Ємельянова, О. Тарнопольський), торговельно-економічні (Л. Манякіна), військові (Р. Зайцева, Н. Угрюмова), а також спеціальності туристичного (Е. Герасименко, Е. Алідуйко) і спортивного (Л. Морська, Н. Коваленко) спрямувань. Проте проблема навчання іноземної мови для професійного спілкування студентів історичних факультетів педагогічних університетів залишається поза увагою дослідників. Цілком зрозуміло, що в межах вивчення нормативного курсу англійської мови, який охоплює 90 год. на історичному факультеті ВНЗ, удосконалити та поглибити навички володіння мовою, отримані за час навчання у школі, та ще й засвоїти матеріал, необхідний для професійного спілкування, практично неможливо. Іншою проблемою є недостатній рівень підготовки учнів із різних шкіл, слабка мотивація й завантаженість студентів великою кількістю предметів, що пропонуються їм до вивчення. Тому впровадження факультативного опанування іноземних мов особливо важливе для студентів ВНЗ. Отже, метою нашої статті є розкриття особливостей організації факультативного курсу англійської мови в Тернопільському національному педагогічному університеті ім. В. Гнатюка (ТНПУ), спрямованого на розвиток професійних комунікативних навичок студентів історичного факультету.

У словнику іншомовних слів знаходимо таке визначення факультативу: «понадпрограмний, необов'язковий навчальний курс; необов'язкове для відвідування заняття» [2, с. 561]. Однак, як зазначає М. Фіцула, упровадження у ВНЗ факультативів «сприяє активності студентів у навчальному процесі, стимулює їх до наукового дослідження, до тривалої самостійної роботи над вивченням певної проблеми» [9, с. 144]. Крім того ця форма організації навчання підвищує ефективність навчальної діяльності студентів і дозволяє усунути прогалини у сфері професійної комунікації шляхом індивідуалізації.

Сучасні студенти розуміють, що додаткове знання іноземної мови розширює їх освітні та професійні можливості, дозволяє претендувати на закордонне стажування,

орієнтуватись у професійно необхідній та науковій літературі, сповна використовувати інтернет-ресурси тощо. Звичайно, насичена навчальна програма ВНЗ не дозволяє зробити впровадження факультативів іноземних мов масовим, проте близько 25 % студентів історичного факультету ТНПУ виявили зацікавленість до запропонованої форми навчання. Для тих, хто бажає поглибити свої знання з іноземних мов, викладачами відповідної кафедри ТНПУ проводяться факультативи з англійської мови, діє англomовний кіноклуб, щорічно проходить університетська олімпіада.

У ТНПУ студенти історичного факультету вивчають іноземну мову впродовж трьох семестрів. Практичний курс англійської мови має на меті збагачення активного вокабуляру загальнопобутового характеру та зорієнтований на оволодіння фаховим глосарієм відповідно до тематики, передбаченої навчальною програмою. Послідовність вивчення професійно орієнтованого матеріалу відповідає переліку зазначених у ній тем. Для поглибленого вивчення тем та розділів, пов'язаних із професійними потребами, у четвертому семестрі до навчального плану введено факультативний курс фахового спрямування, що має на меті поглиблення знань майбутніх учителів історії та права з англійської мови. Це курс за вибором. Він є необов'язковим для всіх студентів, але внесений у розклад занять. Курс складається із двох кредитів, тобто передбачає 72 год. навчання, з яких 36 год. відведено на аудиторну роботу та по 18 год. – на самостійну й індивідуальну. Склад факультативу формується зі студентів одного курсу, і навчання відбувається у невеличких групах (2-5 осіб), що забезпечує індивідуальний підхід до підготовки майбутніх фахівців. Заняття проводиться у неформальній атмосфері, а тому має певні переваги порівняно зі звичайними парами. Так, оскільки заняття відвідуються за власним бажанням, то в складі груп займаються студенти приблизно однакового високого рівня володіння мовою, і вони є достатньо вмотивованими. Відомо, що будь-яка діяльність розпочинається з мотивації, адже, як вважають педагоги-практики, діяльність без мотиву чи зі слабким мотивом або взагалі не здійснюється, або виявляється вкрай нестійкою [10]. За умови вищезгаданих переваг робота викладача стає ефективнішою і продуктивнішою.

Педагог повинен звертати увагу студентів на те, що вони працюватимуть зі спеціалізованою англomовною лексикою, фразами та граматичними конструкціями, які безпосередньо пов'язані з майбутнім фахом. Н. Логутіна розглядає мову професійного спілкування як «...лінгвістично організовану систему мовлення, що використовується представниками певної галузі для спілкування в ситуаціях, які безпосередньо пов'язані з винятково професійними (навчально-, науково-виробничими, виробничими, науковими) аспектами трудової діяльності» [6, с. 8]. Під час занять студенти мають можливість удосконалити лексико-граматичні навички, розвивати комунікативні вміння у сферах професійного та ситуативного спілкування в усній та письмовій формах, що є максимально наближеними до реального спілкування. Варто зазначити, що саме комунікативність розглядається як перша вимога до виконання вправ, запропонованих під час факультативних занять [8]. Вправи для формування мовленнєвих навичок і розвитку мовленнєвих умінь, обговорення тем, передбачених програмою, також сприяють комунікативній підготовці майбутніх учителів історії та права. Основною формою роботи на факультативному занятті є групова. Викладачеві необхідно чітко змоделювати і спланувати заняття; врахувати специфічні завдання, які можуть виникати в роботі з англomовною літературою за спеціальністю; виокремити певні методичні прийоми, які сприятимуть ефективному проведенню заняття; визначити тему; дібрати відповідний матеріал, а також визначити послідовність завдань під час конкретного виду діяльності. Необхідно поєднувати вивчення англійської мови з фаховою специфікою факультету. Тому факультативний курс англійської мови фахового спрямування на історичному факультеті повинен бути тісно пов'язаний з іншими історичними дисциплінами – новітньою історією, українською історією, етнополітикою, історією зарубіжних країн, історією стародавнього світу та середніх віків, археологією, музеезнавством тощо.

Зацікавленість студентів факультативним заняттям спонукає викладача добирати такі теми, які відображають сучасну політику, економіку, досягнення культури й науково-технічного прогресу, особливості сучасного виробництва. Серед прийомів активізації навчальної діяльності студентів найчастіше використовуються питання-відповідь, завдання на пошук відповідностей, розв'язання проблемної ситуації, рольова гра, подолання інформаційної нерівності, створення умов для протиставлення думок, моделювання конкурсів, олімпіад, змагань, конференцій, зустрічей з іноземними представниками та інше.

Для роботи на факультативному занятті викладач добирає такі види та типи фахових текстів, які допомагають студентові реалізувати комунікативні можливості говоріння, через яке комунікант реалізує процеси вираження думок, почуттів, волевиявлення з метою розв'язання завдань спілкування, що виступає як процес взаємодії індивідів, інформаційний процес, як ставлення людей один до одного, процес взаємовпливу, співчуття і розуміння. Значну роль відіграє застосування автентичних матеріалів. Останні, на думку І. Полюк, позитивно впливають на мотивацію студентів, оскільки пов'язані з реальним життям; у них відображено живе мовлення зі всіма його повторами й уточненнями, все те, що зустрічається у природному спілкуванні з іноземцями [7]. Проте першочергове значення належить принципу професійної спрямованості навчання. Його метою є максимальне наближення лексичного матеріалу, що вивчається, до майбутньої професії. Якщо матеріал правильно дібраний, має професійне спрямування, відповідає рівню володіння мовою студентів, містить цікаві завдання, він допоможе уникнути одноманітності в організації навчального процесу, зробить заняття змістовними, цікавими та пізнавальними, а це в свою чергу стимулюватиме студентів до роботи і буде одним з основних чинників успішного проведення факультативного заняття.

Вивчення спеціальної лексики треба починати із простих вправ, ускладнюючи їх, постійно повторюючи вивчений матеріал, доводячи навички до автоматизму. При цьому потрібно пам'ятати про постійну комунікативну зорієнтованість в межах певної мовленнєвої ситуації навчально-наукової сфери діяльності. Доречно навчати не лише термінологічного та загальнонаукового вокабуляру, але й службової лексики наукової прози та модально-оцінювальної лексики усної форми спілкування [3].

Для того щоб навчити студентів за обмежених навчальними рамками період спілкуватися, обговорювати проблеми своєї спеціальності та розуміти носіїв мови, необхідно використовувати в навчанні не лише традиційні, але й інноваційні методи. Потрібно враховувати найновіші комунікативні особливості мови майбутнього фаху, узгоджуючи їх із профілем навчання. На факультативі легко застосовувати прийоми активізації навчальної діяльності – створення та розв'язання проблемних ситуацій, рольові ділові ігри. Розглянемо ті прийоми активізації навчальної діяльності, які вважаються найефективнішими у процесі навчання.

Так, створення та розв'язання проблемних ситуацій допомагає стимулювати студентів до активної розумової діяльності. Л. Зубрицька пропонує використовувати з цією метою такі прийоми [3]: спонукання до теоретичного тлумачення та пояснення явищ, фактів, подій, використовуючи аналогії та протиставлення; спонукання до аналізу фактів і явищ дійсності; використання прикладів із життєвих ситуацій; ознайомлення з фактами, які потребують пояснення, припущення; проекція проблемної ситуації на групу з метою пояснення; вирішення нового завдання на прикладі відомої ситуації; аналіз кількох ситуацій проблемного характеру і класифікація способів їх вирішення.

Перевага надається завданням, які вимагають висловлення власної думки. Такі завдання стимулюють розвиток уміння співставляти, узагальнювати, чітко формулювати свою точку зору, оперативно приймати рішення відповідно до поставленої проблеми. У майбутньому студенти зможуть використовувати все це у професійній діяльності.

Досить дієвим є використання рольової ділової гри. Навчальна ділова гра – це практичне заняття, яке дає змогу відтворити будь-яку ситуацію у «ролях», моделюючи різні аспекти професійної діяльності майбутніх фахівців, і забезпечує умови комплексного використання знань із предметів професійної діяльності. Така гра дає змогу студентам збагнути й подолати суперечності між абстрактним характером предмета навчально-пізнавальної діяльності (знання, знакові системи) і реальним предметом майбутньої професійної діяльності, індивідуальним способом навчання студента і колективним характером професійної діяльності, опорою в навчанні переважно на інтелект студента і залученням у процес особистості спеціаліста [9].

Однією з вимог до сучасного викладача та студента ВНЗ є готовність до використання інформаційно-комунікаційних технологій та комп'ютеризованих систем у професійній діяльності й навчанні. Тому, крім теоретичної підготовки з певної галузі знань, викладач повинен уміти організувати і провести заняття за допомогою комп'ютерних засобів і технологій; підготувати заняття, яке студенти могли б відвідати дистанційно; створити власний електронний навчальний посібник; застосовувати власні розробки електронних навчальних посібників; запровадити освітній Web-сайт із метою поглиблення власної наукової й викладацької компетентності. Готуючись до такого заняття, викладач повинен пам'ятати, що перед ним поставлені конкретні навчальні завдання, виконання яких залежить від якості створених ним навчальних матеріалів. Оскільки в підручниках не завжди можна знайти потрібний матеріал, викладачеві часто доводиться створювати власні навчально-методичні розробки або ж добирати чи адаптовувати наявний матеріал до рівня знань групи. Використання комп'ютерних технологій дає можливість індивідуалізувати навчання; перевіряти знання студентів за допомогою комп'ютерних тестів; використання слайдів дає змогу в наочній формі відображати певні лінгвістичні явища, факти, що допомагає кращому засвоєнню знань. Загалом, матеріал, що подається з використанням комп'ютерних технологій навчання, налаштовує студента на новий, активніший режим діяльності, а це у свою чергу сприяє максимальній маніфестації творчих можливостей і створює умови для успішного засвоєння великих об'ємів інформації.

Для кращого сприйняття мови доцільно влаштовувати перегляд відеофільмів. Кінофільм у викладанні іноземної мови використовується для аудіювання, створення динамічної наочності у процесі навчання і практики іншомовного спілкування, створення ситуацій такого спілкування на навчальному занятті і формування аудіовізуальної сфери вивчення іноземної мови. Нині у вищій школі впроваджують у практику навчання системи, які об'єднують можливості комп'ютера та відеотехніки. Поеднання відеоманітофона з комп'ютером дає змогу організувати навчальну діяльність студентів за типом «діалог-відео», що є відеопрограмою, в якій послідовність і вибір повідомлення визначається відповідною реакцією студента на запропонований йому навчальний матеріал [9].

Важливою складовою, без якої неможливо правильно й чітко організувати навчальний процес та забезпечити його ефективність, є контроль і оцінювання знань студентів. Головною метою контролю є визначення якості засвоєння студентами навчального матеріалу, ступеня відповідності умінь і навичок цілям і завданням навчального предмета [9, с. 214]. На факультативних заняттях використовують проміжний контроль, що дає інформацію про рівень знань студентів на заняттях, та підсумковий (семестровий), який інформує про рівень засвоєння знань, умінь і навичок студентами за тривалий період навчання – наприклад, семестр. Обидві форми контролю допомагають викладачеві побачити результативність своєї роботи, виявити слабкі місця та встановити, чого не знають чи не вміють робити студенти.

Успіхи навчальної діяльності студентів характеризуються кількісними та якісними показниками, що виражаються через оцінювання. Т. Анджело, директор форуму оцінювання Американської асоціації вищої освіти (American Association for Higher Education, ААНЕ), запропонував визначати оцінювання як неперервний процес,

спрямований на розуміння та поліпшення навчання студентів. Воно передбачає чітке формулювання вимог; установлення відповідних критеріїв і високих стандартів якості навчання; систематичний збір, аналіз та інтерпретацію даних з метою визначення відповідності рівня успішності очікуванням і стандартам; використання одержаної інформації для документального обґрунтування, пояснення і поліпшення навчання [11]. Правила оцінювання різних видів роботи визначаються виключно викладачем, як і кількість балів, відведених на кожний вид навчальної діяльності. Однак студенти заздалегідь знають про умови, критерії та вимоги щодо оцінювання їх навчальних досягнень. За кредитно-трансферною системою оцінювання факультативного заняття ґрунтується на накопиченні оцінок за певний період навчання (модуль, семестр). Потім загальна сума цих оцінок додається до кількості балів, які студент отримує за підсумковий заліковий тест. Максимально студент може отримати 60 балів у результаті проміжного контролю і 40 балів за підсумковий контроль. Оскільки результати оцінювання впливають на рейтинг студента, його позицію серед однокурсників та на рішення щодо результативності освітньої стратегії і навчальних програм, то викладач повинен вдумливо і творчо підходити до використання критеріїв і норм оцінювання знань, умінь і навичок студентів.

Отже, упровадження в навчальний процес на історичному факультеті факультативних занять, що становлять єдине ціле з основним курсом вивчення іноземної мови, сприяє формуванню та розвитку комунікативних навичок, мотивує студентів до вивчення іноземної мови з метою її використання під час майбутньої професійної діяльності. Факультативні заняття на історичному факультеті найкраще організовувати у формі індивідуального навчання у складі невеликих об'єднань, сформованих зі студентів паралельних груп.

Для подальших досліджень перспективним є аналіз форм організації та змісту факультативних занять у престижних американських та європейських університетах, де значну частину курсів відведено для вільного вибору студентів.

Література:

1. Безп'ятчук Ж. Знання іноземних мов може змінювати світогляд українців [Електронний ресурс] / Жанна Безп'ятчук // Радіо Свобода – 2013. – Режим доступу : <http://www.radiosvoboda.org/content/article/25093645.html>.
2. Биби́к С. П. Словник іншомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання / С. П. Биби́к, Г. М. Сюта; за ред. С. Я. Єрмоленко. – Харків : Фоліо, 2006. – 623 с.
3. Зубрицкая Л. С. Роль факультативных занятий по иностранному языку в неязыковом вузе [Электронный ресурс] / Л. С. Зубрицкая // Наука-RASTUDENT.RU. – 2014. – № 4. – Режим доступу: <http://nauka-rastudent.ru/4/1304/>.
4. Історик: професія з перспективою [Електронний ресурс] // Освітній портал. – 2003-2014. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/articles/1323.html>.
5. Козлакова Г. Сучасні аспекти Європейської політики вивчення іноземних мов в університетах / Г. Козлакова, Г. Копил // Вища освіта України. – 2004. – № 2. – С. 82-87.
6. Логутіна Н. В. Формування готовності до професійного іншомовного спілкування у майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / Н. В. Логутіна – Вінниця, 2006. – 20 с.
7. Полюк І. С. Особливості формування професійної франкомовної комунікативної компетенції студентів вищих технічних навчальних закладів / І. С. Полюк // Вісник НТУУ «КПІ». Серія «Філософія. Психологія. Педагогіка». – 2010. – Вип. 2. – С. 172-176.
8. Складенко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок та вмій / Н. К. Складенко // Іноземні мови. – 1999. – № 3. – С. 3-7.
9. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – К. : «Академвидав», 2006. – 352 с.
10. Шпика І. В. Учебная мотивация как показатель качества обучения младших школьников / И. В. Шпика // Начальная школа. – 2007. – № 2. – С. 18-19.
11. Angelo T. A. Reassessing (and Defining) Assessment / Thomas A. Angelo // AAHE Bulletin. – Nov, 1995. – Vol. 48 (3). – P. 7-11.

12. International Translation Company «Finetext». Languages of the EU [Electronic resource]. – 2014. – Online at : <http://www.finetext.de/en/languages-of-the-eu/>.

Олендр Т. М.

ФАКУЛЬТАТИВНИЙ КУРС АНГЛІЙСЬКОГО ЯЗЫКА В КОНТЕКСТЕ ПОВЫШЕННЯ ПРОФЕСІОНАЛЬНИХ КОМУНІКАТИВНИХ НАВЬКОВ СТУДЕНТОВ-ІСТОРИКОВ

В статті обоснована необхідність вивчення англійського мови майбутніми вчителями історії і права з метою підвищення ефективності їх професійної діяльності. Визначені основні мотиваційні фактори вибору факультативного курсу англійського мови студентами історичного факультету. Охарактеризовані напрямки організації факультативних занять англійського мови в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка. Розглянуті основні традиційні і інноваційні форми діяльності, які забезпечують розвиток професійних умінь і навичок спілкування майбутніх спеціалістів-істориків на іноземній мові. Розкриті основні методи контролю і оцінювання знань студентів в час вивчення факультативного курсу англійського мови.

Ключові слова: факультативний курс, професійна діяльність, професійні комунікативні навички, традиційні і інноваційні види діяльності, студенти-історики, ролевий ігри.

Olendr T.M.

OPTIONAL COURSE OF ENGLISH LANGUAGE IN CONTEXT OF IMPROVEMENT OF PROFESSIONAL COMMUNICATIVE HABITS OF STUDENTS-HISTORIANS

The article grounded the need of study of foreign language (English) by students-historians with the purpose of its further use in their professional activities. The author shows that motivating factors cause the choice of optional course of English by students-historians. The organization of optional course in English for students-historians in Ternopil National Pedagogical University has been characterized. The course includes two credits that make 72 hours, of that 36 hours are given for classroom activities. The basic traditional and innovative activities that contribute to the development of professional communication skills of future specialists in the field of history have been revealed. The most widely used techniques for intensifying of training activities during optional courses in English have been highlighted. They are: creation and solving of problem situations and role-playing simulation games. Training is conducted in an informal atmosphere and it has the following advantages in comparison with the compulsory subjects: as the students attend classes on their own, so those who attend the course are approximately of the same high level of proficiency in mastering English and they are sufficiently motivated. The role of monitoring and students' performance assessment in higher education for the ensuring of teaching and learning activities for effectiveness during optional course in English has been established.

Key words: optional course, professional activities, professional communication habits, traditional and innovative kinds of activities, students-historians, role-playing game.

УДК 374.71

Покроєва Л.Д, Дрожжина Т.В.*

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

У статті актуалізується проблема розвитку професійної майстерності викладачів закладів післядипломної педагогічної освіти, від чого залежить якість навчання педагогічних працівників у системі підвищення кваліфікації. Розкриваються розвивальні умови для формування власної траєкторії подальшого професійного вдосконалення викладачів. Особлива увага приділяється розвитку креативності педагогів, що передбачає здатність до творчого пошуку, нестандартного рішення педагогічних завдань у андрагогічній моделі навчання.

* Покроєва Л.Д, Дрожжина Т.В.*